
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

עבודה מעשית מחקרית: התנהגות הורית - 51950

תאריך עדכון אחרון 25-09-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פסיכולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ענת נינו

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Anat.Ninio@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום א' 9:00-10:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס נעסוק בהתנהגות הורים כמעניקי "פיגומים" להתפתחות לשונית של ילדים צעירים. המחקר יתמקד בדרכי ההוראה הטבעיות בהן נוקטים הורים, העשויות לאפשר את הלמידה המוצלחת. ננתח חומר תצפיתי של אינטראקציה בתנאים טבעיים כדי לזהות התנהגויות הוריות משמעותיות.

מטרות הקורס:

מטרות הקורס הן ללמד תלמידים שיטות מיקרו-אנליטיות של נתוח אירועי קומוניקציה בין הורים לילדים צעירים, ובמיוחד על בסיס תצפיות נטורליסטיות באמצעות צילומי וידיאוטייפ.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לנהל פרויקט מחקרי העוסק באינטראקציה בין הורים לילדים, לתכנן ניתוחים מיקרו-אנליטיים של אינטראקציה הורה-ילד הנוגעים לשאלות המחקר, לבצע ניתוחים מיקרו-אנליטיים של אינטראקציה במהימנות ויעילות, לסווג את ההקשר (הקונטקסט) של צעדי קומוניקציה לקטגוריות שיטתיות, לבצע ניתוח סטטיסטי של תוצאות המחקר, כולל לאבחן דפוסים חוזרים על עצמם באינטראקציה הורה-ילד, לסכם את הממצאים בדו"ח מחקרי מסודר, ברור וממצה.

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: הקורס מתנהל בחלקו כסמינר עיוני, ובחלקו כסמינר מחקר. התלמידים יקראו חומר עיוני, יציגו אותו לקבוצה, וידונו בהם. החלק המחקרי יתנהל במעבדה באוניברסיטה. ננתח חומר תצפיתי של אינטראקציה בתנאים טבעיים שכבר נאסף בבתי ההורים והילדים, הוקלט בסרטי וידאו, שוכתב וקודד לכוונות קומוניקטיביות של המשתתפים, הן בעברית והן באנגלית. העבודה המעשית תכלול מיקרו-ניתוח של אירועי אינטראקציה, תוך קידוד התנהגויות הוריות משמעותיות. התלמידים יתפקדו כצוות מחקר, וישתתפו בפגישות סדירות הן לדיונים בסיס העיוני של המחקר והן לעיצוב דרכי הניתוח.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

בקורס נעסוק בהתנהגות הורים כמעניקי "פיגומים" להתפתחות לשונית של ילדים צעירים. מטרותנו לתאר בפירוט את הדרכים בהם ההורים דואגים שהילדים יבינו מה הם מתכוונים כשהם מדברים אליהם, ואגב כך להעלות את הסיכויים שהילדים יוכלו ללמוד מלים חדשות תוך אינטראקציה. המחקר יתמקד בדרכי ההוראה הטבעיות בהן נוקטים הורים, תוך ניסיון לאפיין דפוסים חוזרים במסגרת

אינטראקציה הורה-ילד, כגון משחקים מסוימים, העשויים לאפשר את הלמידה המוצלחת. בקריאה העיונית נתרכז בהבנת מושג ההוראה הטבעית, על רקע תורתו של ויגוצקי על למידה באינטראקציה בין אישית והמושג שלו של "איזור ההתפתחות הקרובה". נושא נוסף שיוקדש לו זמן הוא הפן הפרגמטי של שיחה, כולל הכרות עם מושגים כגון "פעולות דיבור", פענוח משמעות בהקשר, והתפתחות הקומוניקציה אצל ילדים.

חומר חובה לקריאה:

- Gleitman, L. (1990). The structural sources of verb learning. *Language Acquisition*, 1, 3-35.
- Macnamara, J. (1972). Cognitive basis of language learning in infants. *Psychological Review*, 79, 1-14.
- Ninio, A. and Bruner, J. (1978). The achievement and antecedents of labelling. *Journal of Child Language*, 5, 1-15.
- Rommetveit, R. (1985). Language acquisition as increasing linguistic structuring of experience and symbolic behavior control. In J. V. Wertsch (Ed.), *Culture, communication, and cognition: Vygotskian perspectives* (pp. 183-204). New York: Cambridge University Press.
- Tardif, T., Fletcher, P., Liang, W., Zhang, Z., Kaciroti, N., & Marchman, V. A. (2008). Baby's first 10 words. *Developmental Psychology*, 44, 929-938.
- Wertsch, J. V. (1985). *Vygotsky and the social formation of mind*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Whitehurst, G. J., Falco, F., Lonigan, C. J., Fischel, J. E., DeBaryshe, B. D., Valdez Menchaca, M. C., & Caulfield, M. (1988). Accelerating language development through picture-book reading. *Developmental Psychology*, 24, 552- 558.

חומר לקריאה נוספת:

- Bellon, M. L., Ogletree, B. T., & Harn, W. E. (2000). Repeated storybook reading as a language intervention for children with autism: A case study on the application of scaffolding. *Focus on Autism & Other Developmental Disabilities*, 15, 52-58.
- Fisher, C., Hall, D. G., Rakowitz, S., & Gleitman, L. (1994). When it is better to receive than to give: Syntactic and conceptual constraints on vocabulary growth. *Lingua*, 92, 333-375.
- Gleitman, L. R., & Gillette, J. (1995). The role of syntax in verb learning. In P. Fletcher & B. MacWhinney (Eds.), *The handbook of child language* (pp. 413-427). Oxford: Blackwell.
- Gopnik, A., & Choi, S. (1990). Do linguistic differences lead to cognitive differences? A crosslinguistic study of semantic and cognitive development. *First Language*, 10, 199-215.
- Huang, C. T. J. (1989). Pro-drop in Chinese: A generalized control theory. In O. Jaeggli & K. J. Safir (eds.), *The Null-subject Parameter* (pp. 185-214). Dordrecht: Kluwer.
- Ibbotson, P., Lieven, E., & Tomasello, M. (in press). The communicative contexts of grammatical aspect use in English. *Journal of Child Language*.

-
- Ninio, A., & Wheeler, P. (1984). A manual for classifying verbal communicative acts in mother-infant interaction. *Working Papers in Developmental Psychology*, No. 1. Jerusalem: The Martin and Vivian Levin Center, Hebrew University. Reprinted as *Transcript Analysis*, 1986, 3, 1-82.
- Verlinden, A., & Gillis, S. (1988). Nouns and verbs in the input: Gentner (1982) reconsidered. In F. Van Besien (Ed.), *First language acquisition* (pp. 163-187). Antwerp, Belgium: ABLA.
- Wood, D. J., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychiatry and Psychology*, 17(2), 89-100.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 10 %
 השתתפות 20 %
 הגשת עבודה 40 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 30 %
 בחנים 0 %
 אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

במסגרת הקורס ניתן לכתוב עבודה סמינריונית.